Druhá kniha kázně

I - O církvi a její správě obecně a v čem se liší od světské správy

CÍRKEV Boží se někdy bere v širokém smyslu za všechny, kdo vyznávají evangelium Ježíše Krista, a tak je společností a společenstvím nejen zbožných, ale také pokrytců, kteří nicméně navenek vyznávají pravé náboženství.

Jindy se bere jen za zbožné a vyvolené, a někdy za ty, kdo vykonávají duchovní funkci ve sboru těch, kdo vyznávají pravdu.

Církev v tomto posledním smyslu má jistou moc danou od Boha, podle níž užívá vlastní pravomoci a správy, vykonávané k útěše celé církve.

Tato církevní moc je autorita daná od Boha Otce skrze Prostředníka Ježíše Krista Jeho shromážděné církvi, která má svůj základ ve Slově Božím, aby byla uváděna ve skutek těmi, jimž je právoplatným povoláním svěřena duchovní správa církve.

Správa církve, která z této moci vyplývá, je řád neboli forma duchovní správy, kterou vykonávají údové k tomu ustanovení Slovem Božím; a proto je dána bezprostředně nositelům úřadů, kteří ji vykonávají k dobru celého těla.

Této moci se užívá rozličně: neboť někdy se vykonává jednotlivě, především těmi, kdo učí; jindy společně, vzájemným souhlasem těch, kdo mají úřad a povinnost, na způsob soudu. První se nazývá jen potestas ordinis a druhá potestas iurisdictionis.

Tyto dva druhy moci mají oba jednu a tutéž autoritu, jeden a týž základ, jednu a tutéž konečnou příčinu, ale liší se způsobem a formou výkonu, jak je zřejmé z toho, co praví náš Mistr v 16. a 18.

kapitole Matouše.

Tato církevní moc a správa je svou vlastní povahou odlišná a rozdílná od oné moci a správy, která se nazývá světskou mocí a náleží ke světské správě obce; ačkoli obě jsou od Boha a směřují k témuž cíli, užívá-li se jich správně, totiž k rozmnožení slávy Boží a k tomu, aby byli poddaní zbožní a dobří.

Neboť tato církevní moc vyplývá bezprostředně od Boha a od Prostředníka Ježíše Krista, a je duchovní a nemá na zemi žádnou časnou hlavu, nýbrž jedině Krista, jediného Krále a duchovního vladaře Jeho církve.

Je to titul, který si Antikrist falešně osobuje, nazývá-li se hlavou církve, a nemá být připisován andělu ani člověku, ať je jakéhokoli stavu, nýbrž jedině Kristu, jediné Hlavě a Panovníku v církvi.

Proto se má tato moc a správa církve opírat bezprostředně o Slovo jako o svůj jediný základ a má být brána z čistých pramenů Písem, přičemž církev slyší hlas Krista, jediného duchovního Krále, a je spravována Jeho zákony.

Králům, knížatům a vrchnostem náleží, aby byli nazýváni pány a vladaři nad svými poddanými, které spravují světsky; ale jedině Kristu náleží, aby byl nazýván Pánem a Mistrem v duchovní správě církve, a všichni ostatní, kdo v ní mají úřad, si v ní nemají osobovat panství ani se dávat nazývat pány, nýbrž jen služebníky, učedníky a sluhy. Neboť je vlastním úřadem Kristovým přikazovat své církvi a řídit ji všeobecně i každou jednotlivou církev skrze svého Ducha a své Slovo, prostřednictvím služby lidí.

Nicméně jako služebníci a ostatní z církevního stavu jsou poddáni světské vrchnosti, tak má být osoba vrchnosti poddána církvi duchovně a v církevní správě. A výkon obou těchto pravomocí nemůže být zpravidla v jedné a téže osobě.

Světská moc se nazývá mocí meče a druhá mocí klíčů.

Světská moc má přikazovat duchovní, aby vykonávala a plnila svůj úřad podle Slova Božího; duchovní správcové mají žádat od křesťanské vrchnosti, aby vykonávala spravedlnost a trestala neřest a aby zachovávala svobodu a pokoj církve v jejích mezích.

Vrchnost přikazuje věci vnější k vnějšímu pokoji a klidu mezi poddanými; služebník se zabývá věcmi vnějšími jen pro svědomí.

Vrchnost se zabývá jen věcmi vnějšími a skutky konanými před lidmi; ale duchovní správce soudí jak vnitřní hnutí mysli, tak vnější skutky, pokud jde o svědomí, podle Slova Božího.

Světská vrchnost žádá a získává poslušnost mečem a jinými vnějšími prostředky; ale služba Slova duchovním mečem a duchovními prostředky.

Vrchnost nemá kázat ani vysluhovat svátosti ani vykonávat církevní kázeň, ani předpisovat jakékoli pravidlo, jak se to má dít, nýbrž přikazovat služebníkům, aby zachovávali pravidlo přikázané ve Slově, a trestat přestupníky světskými prostředky. Služebníci nevykonávají světskou pravomoc, nýbrž učí vrchnost, jak má být vykonávána podle Slova.

Vrchnost má pomáhat pravomoci církve, zachovávat ji a posilovat. Služebníci mají pomáhat svým knížatům ve všech věcech shodných se Slovem, jen ať nezanedbávají svou vlastní povinnost tím, že by se zapletli do světských záležitostí.

Konečně, jako jsou služebníci poddáni soudu a trestu vrchnosti ve věcech vnějších, provinili-li se, tak se mají vrchnosti podrobit kázni církve, přestoupí-li v záležitostech svědomí a náboženství.

II - O správě církve a o osobách a nositelích úřadů, jimž je svěřeno její vykonávání

JAKO ve světské správě celá obec sestává z těch, kdo vládnou, neboli vrchností, a z těch, jimiž je vládnuto, neboli poddaných, tak

ve správě církve jsou někteří ustanoveni, aby byli správci, a ostatní její údové, aby byli spravováni a poslouchali podle Slova Božího a vnuknutí Jeho Ducha, vždy pod jedinou hlavou a nejvyšším vladařem, Ježíšem Kristem.

Dále, celá správa církve sestává ze tří věcí: z učení, kázně a rozdělování. S učením je spojeno vysluhování svátostí; a podle částí tohoto rozdělení vzniká v církvi jakýsi trojí druh nositelů úřadů, totiž služebníci kazatelé, starší správcové a jáhnové rozdělovatelé. A všichni tito mohou být nazýváni obecným jménem služebníci církve. Neboť ačkoli je církev Boží řízena a spravována Ježíšem Kristem, který je jejím jediným Králem, Nejvyšším knězem a Hlavou, přece užívá služby lidí jako nejpotřebnějšího prostředku k tomuto účelu.

Neboť tak čas od času, před zákonem, pod zákonem i v čase evangelia, k naší veliké útěše, vzbuzoval muže obdařené dary Ducha k duchovní správě své církve a vykonával skrze ně svou vlastní moc, skrze svého Ducha a své Slovo, k jejímu budování.

A aby odňal každou příležitost k tyranii, chce, aby vládli se vzájemným souhlasem bratří a v rovnosti moci, každý podle své funkce.

V Novém zákoně a v čase evangelia užíval služby apoštolů, proroků, evangelistů, pastorů a doktorů při vysluhování Slova; úřadu starších k dobrému řádu a k vykonávání kázně; jáhenství k péči o církevní statky.

Některé z těchto církevních funkcí jsou řádné a některé mimořádné neboli dočasné. Jsou tři mimořádné funkce: úřad apoštola, evangelisty a proroka, které nejsou trvalé a v církvi Boží již přestaly, kromě případů, kdy se Bohu zalíbilo mimořádně, na čas, opět některé z nich vzbudit.

V církvi Boží jsou čtyři řádné funkce neboli úřady: úřad pastora, služebníka neboli biskupa; úřad doktora; úřad presbytera neboli staršího; a úřad jáhna.

Tyto úřady jsou řádné a mají v církvi trvat ustavičně jako potřebné k její správě a řádu, a v církvi Boží, zřízené podle Jeho Slova, se nemají přijímat ani trpět žádné další úřady.

Proto všechny ctižádostivé tituly vymyšlené v království Antikristově a v jeho uchvácené hierarchii, které nenáležejí k jednomu z těchto čtyř druhů, spolu s úřady, které na nich závisejí, mají být jedním slovem zavrženy.

III - Jak mají být k svému úřadu připouštěny osoby, které vykonávají církevní funkce

Povolání neboli volání je společné všem, kdo mají mít úřad v církvi; a je to právoplatná cesta, jíž jsou způsobilé osoby povyšovány k jakémukoli duchovnímu úřadu v církvi Boží.

Bez tohoto právoplatného povolání nebylo nikdy žádné osobě dovoleno vměšovat se do jakékoli církevní funkce.

Jsou dva druhy povolání: jedno mimořádné, bezprostředně od Boha, jaké bylo povolání proroků a apoštolů, které v církvích zřízených a již dobře reformovaných nemá místa.

Druhé povolání je řádné, a to je kromě povolání Božího a vnitřního svědectví dobrého svědomí právoplatné schválení a vnější soud lidí podle Slova Božího a řádu zavedeného v Jeho církvi.

Nikdo se nemá opovážit vstoupit do jakéhokoli církevního úřadu bez tohoto dobrého svědectví před Bohem, který jediný zná srdce lidí.

Toto řádné a vnější povolání má dvě části: volbu a ordinaci. Volba je vybrání osoby nebo osob nejschopnějších k úřadu, který je uprázdněn, soudem konzistoře a se souhlasem sboru, k němuž má být tato osoba nebo osoby ustanovena.

Vlastnosti obecně vyžadované u všech, kdo mají mít v církvi povinnost, spočívají ve zdravosti náboženství a ve zbožnosti života, jak jsou dostatečně vyloženy ve Slově.

V řádu volby je třeba se vyvarovat toho, aby byla jakákoli osoba vnucena do kteréhokoli úřadu církve proti vůli sboru, k němuž je ustanovena, nebo bez hlasu konzistoře.

Nikdo nemá být vnucen ani dosazen na místa již obsazená ani na žádné místo, které není uprázdněno, z jakéhokoli světského ohledu; a to, čemu se říká beneficium, nemá být nic jiného než služné služebníků, kteří jsou právoplatně povoláni.

Ordinace je oddělení a posvěcení ustanovené osoby Bohu a Jeho církvi, poté co byla dobře vyzkoušena a shledána způsobilou.

Obřady ordinace jsou půst, vroucí modlitba a vzkládání rukou konzistoře.

Všichni tito, jako mají být vzbuzeni od Boha a Jím učiněni schopnými k dílu, k němuž jsou povoláni, tak mají vědět, že jejich poselství je ohraničeno Slovem Božím, jehož mezí nemají překračovat.

Všichni tito mají přijímat jen ty tituly a jména (aby se nevyvyšovali a nenadýmali sami v sobě), které jim dávají Písma, jako ta, jež znamenají námahu, lopotu a dílo a jsou jmény úřadů a služby, a ne zahálky, hodnosti, světské cti nebo přednosti, což Kristus, náš Mistr, výslovně kárá a zakazuje.

Všichni tito nositelé úřadů mají mít svá vlastní jednotlivá stádce, mezi nimiž vykonávají svou povinnost.

Všichni mají u nich sídlit a mít nad nimi dohled a dozor, každý ve svém povolání.

A obecně mají všichni mít na zřeteli tyto dvě věci: slávu Boží a vzdělávání Jeho církve při plnění povinností svého povolání.

IV - O nositelích úřadů jednotlivě, a nejprve o pastorech neboli služebnících

Pastoři, biskupové neboli služebníci jsou ti, kdo jsou ustanoveni pro jednotlivé sbory, které spravují Slovem Božím a nad nimiž bdí. Proto se jim někdy říká pastoři, protože pasou svůj sbor; jindy Episcopi neboli biskupové, protože bdí nad svým stádcem; jindy služebníci, pro svou službu a úřad; a jindy také presbyteři neboli senioři, pro vážnost mravů, kterou mají mít, když pečují o duchovní správu, jež jim má být nanejvýš drahá.

Ti, kdo jsou povoláni ke službě nebo se k ní sami nabízejí, nemají být voleni, aniž by jim bylo přiděleno nějaké určité stádce.

Nikdo se nemá sám vtírat do tohoto úřadu ani si jej osobovat bez právoplatného povolání.

Ti, kdo jsou jednou povoláni Bohem a náležitě zvoleni lidmi, nesmějí, když jednou přijali povinnost služby, opustit své funkce.

Zběhové mají být napomínáni a v případě zatvrzelosti nakonec exkomunikováni.

Žádný pastor nesmí opustit své stádce bez svolení provinciálního nebo národního shromáždění; a učiní-li tak, ať jej po napomenutích, jež neuposlechl, stihne církevní kázeň.

Pastorům náleží učit Slovo Boží v čas i v nečas, veřejně i soukromě, a vždy se namáhat, aby vzdělával a dostál svému svědomí, jak mu Slovo Boží předpisuje.

Jedině pastorům náleží vysluhování svátostí, stejně jako vysluhování Slova; neboť obojí je ustanoveno Bohem jako prostředek k našemu vyučování, jedno skrze ucho a druhé skrze oči a ostatní smysly, aby se skrze obojí přenášelo poznání do mysli.

Z téhož důvodu náleží pastoru modlit se za lid, a zvláště za stádce svěřené jeho péči, a žehnat jim ve jménu Páně, který nedopustí,

aby požehnání Jeho věrných služebníků přišla nazmar.

Má také bdít nad mravy svého stádce, aby jim mohl lépe přikládat učení, kárat nevázané a napomínat zbožné, aby setrvávali v bázni Páně.

Služebníku náleží, po řádném jednání konzistoře, vyslovit nad kteroukoli osobou výrok svazování a rozvazování podle moci klíčů dané církvi.

Rovněž mu přísluší, po řádném jednání konzistoře v té věci, slavnostně uzavírat manželství mezi těmi, kdo v ně mají být spojeni, a vyslovovat požehnání Páně nad těmi, kdo do toho svatého svazku vstupují v bázni Boží.

A obecně všechna veřejná oznámení, jež se mají v církvi činit před sborem o církevních záležitostech, náležejí k úřadu služebníka; neboť on je jako posel a hlasatel mezi Bohem a lidem ve všech těchto záležitostech.

V - O doktorech a jejich úřadu a o školách

JEDNOU ze dvou řádných a trvalých funkcí, které pracují ve Slově, je úřad doktora, jehož lze také nazývat prorokem, biskupem, starším, katechetou, to jest učitelem katechismu a základů náboženství.

Jeho úřadem je vykládat smysl Ducha Božího v Písmech prostě, bez takových aplikací, jakých užívají služebníci, aby věřící byli vyučováni a bylo učeno zdravé učení a aby čistota evangelia nebyla porušována nevědomostí nebo zlými názory.

Liší se od pastora nejen jménem, ale rozdílností darů. Neboť doktoru je dána řeč poznání, aby prostým vyučováním vykládal tajemství víry; pastoru dar moudrosti, aby totéž napomínáním přikládal k mravům stádce, jak toho příležitost vyžaduje.

Pod jménem a úřadem doktora zahrnujeme také řád škol, kolejí a univerzit, který byl čas od času pečlivě udržován jak u Židů a křesťanů, tak také u pohanských národů.

Doktor, jsa starším, jak bylo řečeno, má pomáhat pastoru ve správě církve a scházet se se staršími, svými bratřími, ve všech shromážděních, protože je mu svěřen výklad Slova, které jediné je soudcem v církevních věcech.

Ale kázat lidu, vysluhovat svátosti a oddávat doktoru nenáleží, leda by k tomu byl jinak řádně povolán; ačkoli pastor může učit ve školách jako ten, kdo má dar poznání, často k tomu účelu způsobilý, jak dosvědčují příklady Polykarpa a jiných atd.

VI - O starších a jejich úřadu

SLOVO starší je v Písmu někdy jménem věku, jindy úřadu. Když je jménem nějakého úřadu, bere se někdy v širokém smyslu a zahrnuje jak pastory a doktory, tak ty, kdo se nazývají senioři neboli starší.

V tomto našem rozdělení nazýváme staršími ty, které apoštolové nazývají představenými neboli správci. Jejich úřad, jako je řádný, tak je trvalý a v církvi Boží vždy potřebný. Úřad staršího je duchovní funkce, stejně jako služba Slova.

Starší, jednou právoplatně povolaní k úřadu a mající od Boha dary způsobilé k jeho vykonávání, jej nesmějí znovu opustit. Ačkoli v některých sborech může být zvolen takový počet starších, aby jedna jejich část mohla po přiměřenou dobu střídat druhou, jak tomu bylo u levitů pod zákonem při službě v chrámě.

Počet starších v každém sboru nelze dobře omezit, nýbrž má odpovídat rozsahu a potřebě lidu.

Není nutné, aby všichni starší byli také učiteli Slova, ačkoli přední z nich jimi být mají, a takoví jsou hodni dvojí cti.

Jakými osobami mají být, odkazujeme na výslovné Slovo, a zvláště na kánony sepsané apoštolem Pavlem.

Jejich úřadem je, jak jednotlivě, tak společně, pilně bdít nad stádcem svěřeným jejich péči, veřejně i soukromě, aby do něho nevnikla žádná porušenost náboženství ani mravů.

Jako mají být pastoři a doktoři pilní ve vyučování a rozsévání semene Slova, tak mají být starší pečliví v hledání jeho ovoce v lidu.

Náleží jim pomáhat pastoru při zkoušení těch, kdo přistupují ke stolu Páně; rovněž při navštěvování nemocných.

Mají se starat o to, aby akty shromáždění, jak zvláštních, tak generálních, byly pečlivě uváděny ve skutek.

Mají být pilní v napomínání všech k jejich povinnosti podle pravidla evangelia.

Věci, které nemohou napravit soukromým napomínáním, mají přednést konzistoři.

Jejich hlavním úřadem je konat shromáždění s pastory a doktory, kteří jsou také z jejich počtu, k ustavení dobrého řádu a k vykonávání kázně; a těmto shromážděním jsou poddány všechny osoby, které přebývají v jejich hranicích.

VII - O konzistořích, shromážděních a kázni

Konzistoře a shromáždění se obvykle skládají z pastorů, doktorů a z těch, které obvykle nazýváme staršími, kteří nepracují ve Slově a v učení; o nich i o zvláštní moci každého z nich již bylo pojednáno.

Shromáždění jsou čtverého druhu. Jsou totiž buď shromážděními jednotlivých církví a sborů, jednoho či více; nebo jedné provincie; nebo celého národa; nebo všech a rozličných národů, které vyznávají jednoho a téhož Ježíše Krista.

Všechna církevní shromáždění mají moc řádně se scházet, aby jednala o věcech, které se týkají církve a náležejí k jejich úřadu.

Mají moc určovat k tomu účelu časy a místa a na jednom setkání stanovit zasedání, den a místo pro další.

Ve všech shromážděních má být společným souhlasem všech shromážděných bratří zvolen moderátor, který má předkládat záležitosti, sbírat hlasy a dbát na to, aby se ve shromážděních zachovával dobrý řád.

Je třeba dbát, a to především ze strany moderátora, aby se ve shromážděních jednalo jen o věcech církevních a aby se nikdo nevměšoval do ničeho, co náleží k světské pravomoci.

Každé shromáždění má moc vyslat ze sebe, ze svého vlastního počtu, jednoho nebo více vizitátorů, aby viděli, jak se v mezích jeho pravomoci všechno spravuje.

Vizitace více církví není řádným církevním úřadem v osobě jednoho muže, ani nelze jméno biskupa přisuzovat jen vizitátorovi, ani není nutné, aby vždy zůstávala v osobě jednoho muže; nýbrž konzistoři přísluší vysílat způsobilé osoby, aby vizitovaly pro re nata.

Konečným cílem shromáždění je předně zachovávat náboženství a učení v čistotě, bez bludu a porušení. Dále zachovávat slušnost a dobrý řád v církvi.

Kvůli tomuto řádu mohou vydávat určitá pravidla a ustanovení týkající se dobrého chování všech údů církve v jejich povolání.

Mají také moc rušit a odstraňovat všechny statuty a nařízení o církevních věcech, které se ukážou škodlivé a neužitečné a nehodí se k době nebo jichž lid zneužívá.

Mají moc vykonávat církevní kázeň a trest nade všemi přestupníky a pyšnými pohrdači dobrého řádu a správy církve; a tak je celá kázeň v jejich rukou.

Shromáždění prvního druhu a způsobu, ačkoli jsou uvnitř jednotlivých sborů, přesto vykonávají moc, autoritu a pravomoc církve se vzájemným souhlasem, a proto nesou někdy jméno církve.

Když mluvíme o starších jednotlivých sborů, nemíníme tím, že by každá jednotlivá farní církev mohla nebo směla mít svou vlastní zvláštní konzistoř, zvláště na venkově; nýbrž soudíme, že tři, čtyři, více či méně jednotlivých církví může mít jednu konzistoř společnou pro všechny, aby soudila jejich církevní pře.

Přesto je vhodné, aby někteří ze starších byli voleni z každého jednotlivého sboru, aby spolu s ostatními bratřími zasedali ve společném shromáždění a aby přijímali udání o proviněních ve svých vlastních církvích a přinášeli je do shromáždění.

To vyvozujeme z praxe prvotní církve, kde byli ve městech a předních místech ustanovováni starší neboli kolegia seniorů.

Moc těchto zvláštních konzistoří je pilně pracovat v mezích svěřených jejich péči, aby se církve zachovávaly v dobrém řádu; pilně pátrat po zlých a nezřízených osobách a usilovat o to, aby je přivedly zpět na cestu, ať napomínáním nebo hrozbou Božích soudů, ať trestáním.

Konzistoři náleží dbát na to, aby se v jejích mezích čistě kázalo Slovo Boží, aby se svátosti správně vysluhovaly, kázeň správně udržovala a církevní statky rozdělovaly bez porušenosti.

Tomuto druhu shromáždění přísluší působit, aby se nařízení vydaná provinciálními, národními a generálními shromážděními zachovávala a uváděla ve skutek.

Vydávat ustanovení, která se týkají τὸ πρέπον v církvi, pro slušný řád jednotlivých církví, v nichž vládnou; jen když nemění žádné pravidlo vydané generálními nebo provinciálními shromážděními a když dávají provinciálním shromážděním vědět o pravidlech, která vydají; a rušit ta, která směřují k jejich škodě.

Má moc exkomunikovat zatvrzelé.

Moc volit ty, kdo zastávají církevní úřady, náleží tomuto druhu shromáždění v jeho vlastních mezích, je-li dobře zřízeno a sestaveno z mnoha pastorů a starších dostatečné způsobilosti.

Z téhož důvodu náleží tomuto druhu shromáždění také jejich sesazování: totiž těch, kdo učí bludnému a porušenému učení; kdo vedou pohoršlivý život a po napomenutí od něho neupouštějí; kdo se oddávají rozkolu nebo vzpouře proti církvi, zjevnému rouhání, simonii, úplatkářství, falešnosti, křivé přísaze, smilstvu, krádeži, opilství, rvačkám hodným trestu podle zákona, lichvě, tanci, bezectnosti; a všech ostatních, kteří zasluhují oddělení od církve.

Sesazeni mají být také ti, kdo se ukážou zcela nezpůsobilí vykonávat svůj úřad, o čemž mají být zpraveny ostatní církve, aby sesazené osoby nepřijímaly.

Nemají však být sesazováni ti, kdo se pro věk, nemoc nebo jiné nehody stanou neschopnými konat svůj úřad; v takovém případě jim má zůstat jejich čest, jejich církev je má vydržovat a mají být opatřeni jiní, kteří budou konat jejich úřad.

Provinciálními shromážděními nazýváme řádná setkání pastorů, doktorů a ostatních starších jedné provincie, shromážděných pro společné záležitosti jejích církví; ta mohou být nazývána také konferencí církve a bratří.

Tato shromáždění jsou zřízena proto, aby se závažné záležitosti projednávaly se vzájemným souhlasem a za pomoci bratří v té provincii, jak toho potřeba vyžaduje.

Toto shromáždění má moc projednávat, upravovat a napravovat všechno, co bylo spácháno nebo učiněno špatně ve zvláštních shromážděních.

Má moc sesazovat nositele úřadů té provincie z dobrých a spravedlivých důvodů, které zasluhují zbavení úřadu.

A obecně mají tato shromáždění všechnu moc zvláštních konzistoří, z nichž se skládají.

Národní shromáždění, které je pro nás generální, je řádným setkáním všech církví království nebo národa, kde se ho užívá a kde se schází, pro společné záležitosti církve, a může být nazýváno generální konzistoří všech církví království. Na toto shromáždění nemá přicházet hlasovat nikdo kromě osob církevních, a to v takovém počtu, jaký samo shromáždění uzná za dobré, aniž by byly vyloučeny jiné osoby, které chtějí na řečené shromáždění přijít, aby předkládaly, slyšely a rozmlouvaly.

Toto shromáždění je zřízeno proto, aby všechno, co bylo spácháno nebo učiněno špatně v provinciálních shromážděních, mohlo být napraveno a projednáno a aby věci, které obecně slouží k dobru celého těla církve v království, mohly být předvídány, projednávány a podporovány ke slávě Boží.

Má pečovat o to, aby se zakládaly církve v místech, kde založeny nejsou.

Má předepisovat pravidlo, jak mají ostatní dva druhy shromáždění ve všech věcech postupovat.

Toto shromáždění má dbát na to, aby duchovní a světská pravomoc nebyly směšovány ke škodě církve; aby jmění církve nebylo stráveno ani zneužíváno; a obecně má ve všech závažných záležitostech, které se týkají dobra a dobrého řádu všech církví království, uplatnit svou autoritu.

Kromě nich je ještě jiný, obecnější druh shromáždění, totiž shromáždění všech národů a všech stavů osob v církvi, které představuje obecnou církev Kristovu a které může být ve vlastním smyslu nazýváno Generálním shromážděním neboli Generálním koncilem církve Boží.

Tato shromáždění byla určována a svolávána zvláště tehdy, když v církvi povstal nějaký veliký rozkol nebo spor o učení, a byla svolávána z rozkazu zbožných císařů, kteří byli v té době, aby se

zabránilo rozkolům v obecné církvi Boží; a protože nenáležejí ke zvláštnímu stavu žádného království, přestáváme o nich dále mluvit.

VIII - O jáhnech a jejich úřadu, poslední řádné funkci v církvi

SLOVO Διάκονος se někdy bere v širokém smyslu a zahrnuje všechny, kdo mají úřad ve službě a duchovní funkci v církvi.

Nyní však, jak o tom mluvíme, se bere jen za ty, jimž náleží sbírání a rozdělování almužen věřících a církevních statků.

Úřad jáhnů, takto chápaný, je řádnou a trvalou církevní funkcí v církvi Kristově.

Jakými vlastnostmi a povinnostmi se má vyznačovat ten, kdo je povolán k této funkci, to odkazujeme na zjevná Písma.

Jáhen má být povolán a zvolen jako ostatní duchovní nositelé úřadů, o jejichž volbě již bylo mluveno dříve.

Jeho úřadem a mocí je přijímat a rozdělovat všechny církevní statky těm, jimž jsou určeny.

To mají činit podle úsudku a rozhodnutí presbyterií neboli konzistoří (k nimž jáhnové nepatří), aby se jmění církve a chudých neobracelo k soukromému užitku jednotlivců ani se nerozdělovalo nespravedlivě.

IX - O jmění církve a o jeho rozdělování

JMĚNÍM církve rozumíme cokoli, co bylo v kterékoli době dříve dáno nebo bude dáno v budoucích časech, anebo co bylo se souhlasem nebo podle všeobecného obyčeje zemí, které vyznávají křesťanské náboženství, určeno k veřejnému užívání a užitku církve.

Pod jměním tedy zahrnujeme všechny věci dané nebo ty, které budou dány církvi a službě Boží, jako pozemky, budovy, statky, roční důchody a všechny podobné věci, jimiž je církev nadána, ať darováním, nadacemi, odkazy do mrtvé ruky nebo jakýmikoli jinými řádnými právními tituly od králů, knížat nebo jakýchkoli osob nižších než oni, spolu s ustavičnými obětmi věřících.

Zahrnujeme také všechny věci, které byly podle zákonů nebo obyčeje či zvyklosti zemí určeny k užívání a užitku církve; k nim patří desátky, domy služebníků, farní pozemky a podobné věci, které církev drží podle obecných i městských zákonů a podle všeobecného obyčeje.

Vzít jakoukoli část tohoto jmění nedovolenými prostředky a obrátit ji k soukromému a světskému užívání jakékoli osoby, to pokládáme před Bohem za ohavnou svatokrádež.

Církevní statky mají být sbírány a rozdělovány jáhny, jak to ustanovuje Slovo Boží, aby ti, kdo mají úřad v církvi, byli zaopatřeni bez starosti a péče.

V apoštolské církvi byli jáhnové ustanoveni k tomu, aby sbírali a rozdělovali jakoukoli sumu, která byla od věřících sebrána, a rozdělovali ji podle potřeby svatých, takže mezi věřícími nikdo neměl nedostatek.

Tyto sbírky nebyly jen z toho, co se sebralo na způsob almužny, jak se někteří domnívají, nýbrž z jiných statků, movitých i nemovitých, z pozemků a majetků, jejichž cena byla přinášena k nohám apoštolů.

Tento úřad zůstával v rukou jáhnů, kteří spravovali všechny statky církve, dokud její stav nebyl porušen Antikristem, jak dosvědčují staré kánony.

Tytéž kánony zmiňují čtveré rozdělení jmění církve, podle něhož jedna část připadala pastorovi neboli biskupovi na jeho výživu a pohostinnost; druhá starším a jáhnům a všemu kléru; třetí chudým,

nemocným a cizincům; čtvrtá na udržování jiných záležitostí církve, zvláště mimořádných.

K tomu připojujeme také školy a školní učitele, kteří mají a mohou být dobře vydržováni z týchž statků a jsou zahrnuti pod klérus. K nim přidružujeme také písaře shromáždění, jak zvláštních, tak generálních, syndiky neboli prokurátory církevních záležitostí, ty, kdo vedou zpěv žalmů, a jiné podobné řádné nositele úřadů v církvi, pokud jsou zapotřebí.

X - O úřadu křesťanské vrchnosti v církvi

Ačkoli jsou všichni údové církve zavázáni, každý ve svém povolání a podle něho, rozšiřovat království Ježíše Krista, pokud je to v jejich moci, přece jsou k tomu zavázána především křesťanská knížata a ostatní vrchnosti.

Neboť jsou v Písmu nazývány pěstouny církve, protože jimi je, nebo aspoň má být, udržována, opatrována, podpírána a bráněna proti všem, kdo by usilovali o její škodu.

Náleží tedy k úřadu křesťanské vrchnosti pomáhat zbožnému jednání církve a posilovat je ve všech ohledech; a zvláště dbát na to, aby její veřejný stav a služba byly udržovány a vydržovány, jak náleží, podle Slova Božího.

Dbát na to, aby církev nebyla napadána ani poškozována falešnými učiteli a nájemníky a aby její místa nebyla obsazována psy němými nebo břichy lenivými.

Pomáhat církevní kázni a udržovat ji a světsky trestat ty, kdo se nechtějí podrobit její kázni, aniž by se však jedna pravomoc směšovala s druhou.

Dbát na to, aby bylo dostatečně postaráno o služebníky, školy a chudé; a nemají-li dosti, aby se mohli věnovat svým úřadům, doplnit jejich nedostatek, bude-li třeba, i ze svých vlastních

důchodů.

Přiložit ruku jak k ochraně jejich osob před křivdou a zjevným násilím, tak k ochraně jejich důchodů a majetků, aby o ně nebyli podvodně připraveni, okradeni ani obloupeni.

Nedopouštět, aby jmění církve bylo obraceno k světským a nedovoleným účelům nebo aby je pohlcovala břicha lenivá a ti, kdo nemají v církvi žádnou řádnou funkci, ke škodě služby, škol, chudých a jiných zbožných účelů, na něž má být vynakládáno.

Vydávat zákony a ustanovení shodná se Slovem Božím k prospěchu církve a její správy, aniž by si osobovala cokoli, co nenáleží k světskému meči, nýbrž náleží k úřadům čistě církevním, jako je služba Slova a svátostí, užívání církevní kázně a její duchovní výkon nebo jakákoli část moci duchovních klíčů, kterou náš Mistr dal apoštolům a jejich pravým nástupcům.

A ačkoli králové a knížata, kteří jsou zbožní, někdy svou vlastní autoritou, když je církev porušena a všechny věci jsou mimo řád, ustanovují služebníky a obnovují pravou službu Pánu, podle příkladu některých zbožných králů judských a rozličných zbožných císařů, a také králů, ve světle Nového zákona; přece tam, kde je služba církve jednou řádně ustanovena a ti, kdo jsou ustanoveni, věrně konají svůj úřad, mají všechna zbožná knížata a vrchnosti slyšet a poslouchat jejich hlas a ctít velebnost Syna Božího, jenž v nich mluví.

XI - O zlořádech, které dosud zůstávají v církvi a které si přejeme reformovat

JAKO je povinností zbožné vrchnosti zachovávat nynější svobodu, kterou Bůh udělil kázáním svého Slova a pravým vysluhováním svátostí v tomto království, tak je jí také povinností pečovat o to, aby všechny zlořády, které dosud zůstávají v církvi, byly odstraněny a úplně odňaty.

Proto především připouštění mužů k papeženským titulům beneficií, kteří neslouží a nemají žádnou funkci v reformované církvi Kristově, jako jsou opati, komendatáři, převorové, převorky a jiné tituly opatství, jejichž místa jsou nyní z větší části spravedlivým Božím soudem zbořena a očištěna od modlářství, je zjevný zlořád a neznamená přijímat Kristovo království mezi sebou, nýbrž spíše je odmítat.

Podobně ty, které se odedávna nazývaly kapitulami a konventy opatství, katedrálních kostelů a podobných míst, neslouží nyní k ničemu jinému než k udělování v léno a v nájem, zůstalo-li ještě něco z církevních pozemků a desátků, ke škodě a újmě církve, jak učí každodenní zkušenost; a proto mají být úplně zrušeny a odstraněny.

Téže povahy jsou děkani, arcijáhni, kantoři, podkantoři, pokladníci, kancléři a jiní, kteří mají podobné tituly, pocházející pouze od papeže a z kanonického práva, a kteří nemají v reformované církvi žádné místo.

Rovněž kostely, které jsou spolu spojeny a anexí připojeny k jejich beneficiím, mají být odděleny a rozděleny a dány způsobilým služebníkům, jak toho žádá Slovo Boží.

Ani nemají takoví zneužívatelé církevního jmění mít hlas v parlamentu ani zasedat v Radě pod jménem církve a duchovních, ke škodě a újmě její svobody a zákonů království vydaných ve prospěch reformované církve.

Tím méně je dovoleno, aby kdokoli z těchto mužů měl pět, šestnáct, dvacet či více kostelů, z nichž všechny vyžadují péči o duše, a požíval jejich jmění, ať z připuštění knížetem, nebo církví, v tomto světle evangelia. Neboť je to jen posměch žádat reformaci tam, kde mají místo takové věci.

A pokud se v řádu přijatém v Leithu léta Páně 1571 zdá, že takoví mohou být připuštěni, jsou-li shledáni způsobilými, pak buď je onen domnělý řád proti každému dobrému řádu, anebo se mu musí

rozumět nikoli o těch, kdo jsou způsobilí ve světských záležitostech nebo ke službě u dvora, nýbrž o těch, kdo jsou způsobilí učit Slovu Božímu a mají své řádné připuštění od církve.

Pokud jde o biskupy, bere-li se jméno ἐπίσκοπος ve vlastním smyslu, jsou všichni jedno se služebníky, jak bylo vyloženo výše. Neboť to není jméno nadřazenosti a panství, nýbrž úřadu a bdění.

Protože však v porušenosti církve bylo tohoto jména (jako i jiných) zneužíváno a je pravděpodobné, že se ho bude zneužívat i nadále, nemůžeme schválit způsob těchto nově zvolených biskupů ani kapitul, které je do takových úřadů volí, tak jak jsou do nich voleni.

Praví biskupové se mají věnovat jednomu určitému stádci, což mnozí z nich odmítají; ani si nemají osobovat panství nad svými bratřími a nad dědictvím Kristovým, jak to činí tito muži.

Pastoři, pokud jsou pastory, nemají s úřadem pastora spojen úřad vizitace několika církví, leda by jim byl svěřen.

Je to porušenost, mají-li biskupové k vizitaci větší území, než jaké mohou právoplatně obsáhnout.

Nikdo nemá mít úřad vizitace kromě toho, kdo je k němu právoplatně zvolen.

Konzistoře, jsou-li dobře ustaveny, mají moc vysílat vizitátory, jednoho nebo více, s pověřením navštěvovat obvod své konzistoře; a rovněž je, když od nich přijmou počet, čas od času buď v úřadu ponechat, nebo odvolat; a těmto konzistořím budou vždy podřízeni.

Trestní pravomoc v osobě pastora je porušeností.

Neshoduje se se Slovem Božím, aby biskupové byli pastory pastorů, pastory mnoha stádců, a přece bez určitého stádce a bez řádného učení.

Neshoduje se s Písmem, aby byli vyňati z nápravy svých bratří a z kázně jednotlivé konzistoře církve, v níž slouží, ani aby si osobovali

úřad vizitace jiných církví nebo jakoukoli jinou funkci mimo ostatní služebníky, leda nakolik jim to bude svěřeno církví.

Proto si přejeme, aby se biskupové, kteří nyní jsou, buď přizpůsobili řádu, jaký od nich žádá Slovo Boží, podle toho, jak jim jej předepíše obecná církev, nepřekračujíce své meze ani ve věcech církevních, ani ve světských, anebo aby byli sesazeni ze všech funkcí v církvi.

Nepopíráme však mezitím, že služebníci mohou a mají pomáhat svým knížatům, jsou-li o to žádáni, ve všech věcech shodných se Slovem, ať v Radě, nebo v parlamentu, nebo jinak, ovšem vždy s tou podmínkou, že nezanedbají své vlastní povinnosti ani lichocením knížatům nepoškodí veřejný stav církve.

Obecně však říkáme, že žádná osoba pod jakýmkoli církevním titulem, a zvláště pod zneužitými tituly papeženství, totiž prelátů, konventů a kapitul, nemá podnikat žádný úkon jménem církve, ať v Radě, nebo v parlamentu, ať mimo Radu, nemá-li pověření od reformované církve v tomto království.

A aktem parlamentu je ustanoveno, že papeženská církev a pravomoc nemají v tomto království mít místo a že žádný biskup ani jiný prelát nemá v budoucích časech vykonávat žádnou pravomoc vycházející z jeho autority.

A dále, že v tomto království nemá být uznávána žádná jiná církevní pravomoc než ta, která je a bude v reformované církvi a z ní vychází.

Proto pokládáme za zlořád a porušenost, odporující svobodě pravé církve a zákonům království, konání kapitul papeženským způsobem, ať v katedrálních kostelech, opatstvích, kolegiátních kostelech nebo jiných klášterních místech, při němž se osobuje jméno a autorita církve k poškození jejího jmění, nebo užívání jakéhokoli jiného úkonu k jeho újmě, od léta Páně 1560; a proto mají být zrušeny, odvolány a v budoucích časech naprosto zakázány.

Rovněž je třeba zrušit odnože papeženské pravomoci, k nimž patří smíšená pravomoc komisařů, pokud se vměšují do církevních záležitostí a nemají k tomu pověření od církve, nýbrž byli zvoleni za časů matky našeho panovníka, kdy byly věci v nepořádku. Je to nesmyslná věc, aby mnozí z nich, nemajíce v církvi žádnou funkci, byli soudci služebníků a sesazovali je z jejich míst. Proto se jim buď má zakázat vměšovat se do církevních záležitostí, anebo se jim má vymezit, ve kterých věcech mohou být soudci, a nemají poškozovat svobodu církve.

Rovněž ti, kteří dříve náleželi k duchovnímu stavu v papežově církvi, nebo ti, kteří jsou nově připuštěni k papeženským titulům a nyní jsou zákony království trpěni, aby drželi dvě třetiny svých církevních důchodů, nemají mít žádnou další svobodu než pobírat podíl, který jim byl vyměřen a doživotně přiznán, a nemají pod zneužitými tituly, jež měli, nakládat s důchody církve ani je dávat v léno a v nájem podle své libosti, k velké škodě církve a chudých rolníků, kteří bydlí na církevních pozemcích, proti každému dobrému svědomí a řádu.

XII - Některé zvláštní body reformace, které žádáme

Vše, co bylo řečeno o úřadech církve, o zvláštní moci nositelů úřadů, také o jejich společné moci a konečně o jmění církve, chápeme jako pravou reformaci, kterou Bůh žádá z našich rukou: aby církev byla uspořádána podle toho jako podle řádu, který je se Slovem nejvíce v souladu.

Protože by však bylo vhodné dotknout se zvlášť něčeho ohledně stavu země a toho, co v ní především usilujeme reformovat, shrnuli jsme to do těchto následujících bodů.

Jelikož je celá země rozdělena na provincie a tyto provincie jsou opět rozděleny na farnosti, jak na venkově, tak ve městech, měl by být v každé farnosti a přiměřeném sboru ustanoven jeden nebo více pastorů, aby pásli stádce, a žádný pastor či služebník by nikdy

neměl být zatížen zvláštní péčí o více církví či stádců než o jediné.

A protože bude pokládáno za nesnadné nalézt pastory či služebníky pro všechny farní kostely království, jak na venkově, tak ve městech, myslíme, že podle rady těch, jimž církev a kníže dají pověření, mohou být farnosti na venkově nebo v malých vesnicích na některých místech spojeny po dvou, po třech či více; a že hlavní a nejpříhodnější kostely mají zůstat stát a být dostatečně opraveny a mají v nich být ustanoveni způsobilí služebníci; a že ostatní kostely, které se neshledají potřebnými, mohou být ponechány zchátrat, přičemž jejich hřbitovy mají být vždy zachovány jako místa pohřbu; a na některých místech, kde toho vyžaduje potřeba, může být farnost, jejíž sbor je pro jeden kostel příliš veliký, rozdělena na dvě nebo více.

Na univerzitách, v kolejích a na jiných potřebných místech by měli být ustanoveni doktoři a dostatečně zaopatřeni, aby vykládali smysl Písem, měli na starosti školy a vyučovali základům náboženství.

Pokud jde o starší, měli by být někteří cenzory mravů lidu, jeden nebo více v každém sboru, avšak ne shromáždění starších v každé jednotlivé církvi, nýbrž jen ve městech a předních místech, kde se může sejít dostatek mužů soudných a schopných k tomu účelu; kde se starší jednotlivých okolních církví mohou scházet a mít mezi sebou společnou konzistoř a místo shromáždění, aby jednali o všech věcech, které se týkají sborů, nad nimiž mají dohled.

A jako mají být ustanoveni muži, kteří by spojovali a rozdělovali farnosti, jak toho žádá potřeba a prospěch, tak by měla obecná církev se svolením knížete ustanovit muže, kteří se bojí Boha a znají stav krajů, aby byli schopni jmenovat a určit místa, kde se mají scházet jednotlivé konzistoře, s přihlédnutím k diecézím, jak byly odedávna rozděleny, a ke stavu krajů a provincií království.

Rovněž pokud jde o provinciální a synodní shromáždění, bylo by snadné uvážit, kolik jich a na kterých místech se má konat a jak

často se mají scházet; to má být ponecháno svobodě obecné církve a řádu, který se v tom ustanoví.

Národní shromáždění této země, obvykle nazývaná Valná shromáždění, mají být vždy zachována ve své vlastní svobodě a mít své vlastní místo.

S mocí pro církev určovat pro ně vhodné časy a místa, a aby všichni lidé, jak vrchnosti, tak nižší, byli podřízeni jejich soudu v církevních věcech, bez jakékoli námitky či odvolání k jakémukoli soudci, světskému nebo církevnímu, v tomto království.

Svobodu volby osob povolaných k církevním funkcím, zachovávanou bez přerušení, dokud církev nebyla porušena Antikristem, si přejeme v tomto království obnovit a zachovat.

Tak, aby nikdo nebyl vnucen žádnému sboru, ani knížetem, ani jakoukoli nižší osobou, bez právoplatné volby a souhlasu lidu, nad nějž je ta osoba ustanovena, jak toho žádá praxe apoštolské a prvotní církve a dobrý řád.

A protože tento řád, jehož žádá Slovo Boží, nemůže obstát s patronáty a prezentací k beneficiím, jak se jich užívá v papežově církvi, přejeme si, aby všichni, kdo se Boha opravdu bojí, vážně uvážili, že poněvadž jména patronátů a beneficií spolu s jejich účinkem vyšla pouze od papeže a ze zkaženosti kanonického práva, pokud jimi byla nějaká osoba vnucena nebo ustanovena nad církve, které měly Curam animarum.

A poněvadž takový způsob postupu nemá žádný základ ve Slově Božím, nýbrž odporuje jemu i řečené svobodě volby, nemají nyní v tomto světle reformace mít místo. A proto každý, kdo chce přijmout Slovo Boží a touží, aby bylo šířeno království Jeho Syna Krista Ježíše, obejme a přijme také onu správu a řád, jichž žádá Slovo Boží a správný stav Jeho církve; jinak je nadarmo vyznávali.

Nicméně pokud jde o jiné patronáty beneficií, které nemají curam animarum, jak se říká, jako jsou kaplanství, prebendy založené na

světských pozemcích, roční renty a podobné věci, mohou být vyhrazeny dávným patronům, aby jimi, když se uprázdní, disponovali ve prospěch studentů a stipendistů, jak toho žádá akt parlamentu.

Pokud jde o církevní důchody obecně, přejeme si, aby mezi námi byl přijat a zachováván onen řád, který může obstát s upřímností Slova Božího a s praxí čistoty církve Kristovy.

Totiž aby, jak bylo řečeno již dříve, veškerý důchod a jmění církve, vyjma malé patronáty výše zmíněné, bylo rozděleno na čtyři díly: jeden z nich ať je přidělen pastorovi na jeho výživu a pohostinnost; druhý starším, jáhnům a jiným nositelům úřadů v církvi, jako jsou písaři shromáždění, předzpěváci žalmů, kostelníci a strážci kostela, nakolik je to potřebné, a spolu s nimi také doktorům a školám, aby se pomohlo starým nadacím, kde toho vyžaduje potřeba; třetí díl ať je vynaložen na chudé údy věřících a na špitály; čtvrtý na opravu kostelů a jiné mimořádné výdaje, které jsou prospěšné církvi a také obci, bude-li toho třeba.

Přejeme si proto, aby církevní statky byly vybírány a věrně rozdělovány těm, jimž náležejí, a to službou jáhnů, k jejichž úřadu ve vlastním smyslu náleží jejich sbírání a rozdělování, aby chudí dostali z nich svůj díl a ti, kdo jsou ve službě, žili bez starosti a znepokojení; a také aby zbytek pokladu církve mohl být uschován a vynaložen k jeho náležitým účelům.

Budou-li tito jáhnové voleni s takovými vlastnostmi, jaké v nich žádá Slovo Boží, není se třeba obávat, že by si ve svém úřadu počínali špatně, jak to dříve činil bezbožný výběrčí.

Protože se však toto povolání mnohým zdá nebezpečné, ať jsou zavázáni, jako tomu bylo odedávna, skládat každoročně počet pastorům a konzistoři; a uzná-li to církev a kníže za vhodné, ať se za jejich věrnost zaváží ručitelé, aby důchody církve nebyly nijak promrhány.

A aby tento řád nabyl účinnosti, je třeba zařídit, aby všichni ostatní, kdo spravují důchody církve, výběrčí generální či zvláštní, ať z ustanovení knížete, nebo jinak, byli zbaveni jakékoli další správy nad nimi a strpěli, aby důchody církve byly v budoucích časech spravovány výhradně službou jáhnů a rozdělovány k výše zmíněnému užitku.

A také, aby církevní důchody postačovaly k těm užitkům, k nimž mají být určeny, pokládáme za nutné žádat, aby všechna zcizení, udělení v léno nebo pronájmy důchodů církve, jak pozemků, tak desátků, ke škodě a zmenšení starých činží, byla odvolána a zrušena a jmění církve navráceno k jeho staré svobodě.

A rovněž, aby v budoucích časech nebyly desátky pronajímány nikomu jinému než těm, kdo zemi obdělávají, anebo aby nebyly pronajímány vůbec, jak bylo dříve dohodnuto a podepsáno šlechtou.

XIII - Užitek, který z této reformace poplyne všem stavům

Poněvadž cílem této duchovní správy a řádu, o nichž mluvíme, je, aby byl Bůh oslaven, království Ježíše Krista rozšiřováno a všichni, kdo náležejí k Jeho tajemnému tělu, mohli žít v pokoji svědomí, proto se směle odvažujeme tvrdit, že všichni, kdo mají pravý ohled na tyto cíle, rádi, a to i pro svědomí, k tomuto řádu svolí a přizpůsobí se mu a budou jej rozšiřovat, pokud to bude v jejich moci, aby byli, když se jejich svědomí upokojí, naplněni duchovní radostí, prokazujíce plnou poslušnost tomu, čeho žádá Slovo Boží a svědectví jejich vlastního svědomí, a zavrhujíce každé porušení, které je mu odporné.

Za druhé se staneme příkladem a vzorem dobrého a zbožného řádu jiným národům, zemím a církvím, které vyznávají totéž náboženství jako my; aby tak, jako oslavily Boha pro naše dosavadní setrvání v upřímnosti Slova bez jakéhokoli bludu, Jeho jménu buď chvála, mohly mít podobnou příčinu v našem obcování, když se

přizpůsobíme oné kázni, správě a dobrému řádu, jichž od nás žádá totéž Slovo a čistota reformace. Jinak by nám mohla být právem řečena ona hrozná výpověď: Služebník, kterýž by znal vůli pána svého, a nečinil podlé vůle jeho, atd.

Dále, máme-li nějakou zbožnost nebo ohled vůči chudým údům Ježíše Krista, kterých mezi námi tolik přibývá a kteří se tolik množí, nedopustíme, aby byli déle zkracováni o onu část jmění církve, která jim právem náleží; a tímto řádem, bude-li náležitě uveden ve skutek, bude z nás jejich břemeno sňato, k naší veliké útěše; ulice budou očištěny od jejich křiku a reptání, takže už nebudeme pohoršením jiným národům, jakým jsme byli až dosud, protože jsme nezjednali řád s chudými, kteří jsou mezi námi, a protože jsme způsobovali, že se zle mluví o Slovu, které vyznáváme, dávajíce nepřátelům příležitost k pohoršení a urážejíce svědomí prostých a zbožných.

Mimoto to bude velikou úlevou a výhodou všemu obecnému lidu, neboť jej to zbaví stavění a udržování jeho kostelů, stavby mostů a jiných podobných veřejných děl; oráčům pak v placení jejich desátků; a zkrátka ve všech těch věcech, v nichž s nimi až dosud krutě nakládali ti, kdo se falešně nazývali duchovními, jejich nájemci, faktoři, komorníci a vydřiduchové.

Konečně Jeho Veličenstvu králi a obci země poplyne tento užitek: že když bude o ostatní záležitosti církve dostatečně postaráno podle rozdělení, o němž byla řeč, bude moci přebytek, shromážděný v pokladnici církve, být užitečně vynaložen a štědře věnován na mimořádnou podporu záležitostí knížete a obce, a zvláště oné části, která je určena k opravě kostelů.

Tak tedy na závěr: budou-li všichni ochotni podřídit se tomuto řádu, dá-li se lid podle něho spravovat, nebudou-li knížata a vrchnosti vyňaty a budou-li ti, kdo jsou postaveni v církevním stavu, správně řídit a spravovat, bude Bůh oslaven, církev vzdělána a její hranice rozšířeny, Kristus Ježíš a Jeho království ustaveni, Satan a jeho království vyvráceni, a Bůh bude přebývat uprostřed nás, k naší útěše, skrze Ježíše Krista, jenž spolu s Otcem a Duchem

svatým zůstává požehnaný na věky věků. Amen.

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/cs/correo